№ 280 — 1877—1900 — № 280

კვირა, 24 დეკემბერი, 1900 წ.

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

კვირა, 24 დეკემბერი, 1900 წ.

ᲒᲐᲖᲗᲘᲡ ᲓᲘᲠᲘᲐ:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘ.
ᲒᲐᲖᲗᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲑᲐᲠᲔᲑᲚᲐᲓ
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას
ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡᲐ:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227.

ᲐᲛ ᲜᲝᲛᲔᲠᲨᲘ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘ ᲒᲕᲔᲠᲓᲘᲐ

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“

ᲬᲚᲘᲡ 1901 ᲬᲔᲚᲘᲡᲐᲪ
ᲘᲛᲘᲡᲐᲕᲔ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲗ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲬᲘᲜᲐᲓ.

ᲒᲐᲖᲗᲘᲡ ᲓᲐᲒᲐᲠᲔᲑᲐ ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐ ᲨᲔᲛᲓᲔᲛᲘᲡ ᲐᲓᲠᲔᲡᲘᲗ:
ᲤᲗᲘᲚᲘᲡᲘ,
„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐ,
ნიკოლოზოს ქუჩა, 21.
„ქართველთა შორის წერა კითხვის გამავრც. საზოგადოების“ კანცელარიას
სასახლის ქუჩა, ბანკის კარვასლა და
ბაქოში, ხიდდეკედის წიგნის მაღაზიაში, ნიკოდიმზის ქუჩაზედ, ქალთანარ-
ვის ქარვასლის პირ და პირ.
ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227.
საფოსტო ადრესი:
ᲤᲘᲤᲚᲘᲡᲘ. Редакція „ИВЕРІА“.
შედ ვათი წლიურ ხელის-მოწერათაგან: ვინც გაზეთს ამ თავით მთელის
წლით დაიბარებს, ამის შეეძლოს წლის ხელ-მოსწერი ფული ხუთად-ხუთად
შემოიტანოს ამ გვარად: ხელის მოწერის დროს 3 მან., მერეედ მარტს—2 მან.,
მერეედ მაისს 3 მან. და მერეედ სექტემბერს—2 მან. სოფლის მესწავლე-
ბელთ გაზეთი წლიწადში 8 მეხუთად დაეთმობათ, ნახევარის წლით—4 მან.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ

ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲘᲡ, 28 ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲔᲠᲘᲡ,
ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დასის მიერ, ბ-ნ Ვ. ᲐᲚᲔᲥᲡᲘ-ᲛᲔᲡᲮᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲐᲕᲔᲠᲘᲗ,
Ვ. ᲒᲐᲛᲪᲠᲔᲚᲘᲫᲘᲡ ᲓᲐ Გ. ᲙᲐᲜᲔᲚᲐᲫᲘᲡ ᲡᲐᲪᲔᲜᲖᲝᲤᲘᲡᲗᲕᲘᲡ,
წარმოდგენილი იქნება პირველად ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲪᲘᲤᲐ

ᲞᲘᲠᲘᲜᲔᲘᲡ ᲛᲔᲒᲔᲚᲘ

ისტორ. დრამა 5 მოქმედ. ვილდენბრუნისა

მონაწილეობას მიიღებენ: ტასო ამაშიძე, კარგარეთელი, ნებერიძისა, მდივანი, გარელი; ბ-ნნი ალექსი მესხიშვილი, სეიმონიძე, ზამყრელიძე, გედევანოვი, ზათირიშვილი, კანდელაკი, ურუშაძე, გვარამაძე, ავალიანი, მირიანოვი, იმედაშვილი, იორდანოვი და სხ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია — ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ 8 ᲡᲐᲐᲗᲖᲔᲓ.
რეჟ. სარი Ვ. ᲒᲣᲜᲘᲐ

გამოვიდა და ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐ

ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡᲘᲡ ᲑᲠᲬᲚᲔᲡᲘᲡ, ნაწილი მეორე,
ფასი 70 კაპ.

ნათარგმნი ს. ლოლობერიძისა, გამოცემული ნ. ლოლობერიძის მიერ.
იქვე ისყიდება იმავე თხზულების პირველი ნაწილი, ფასი 70 კაპ.
(5—271—2)

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲪᲝᲢᲐ ᲠᲐᲛ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲓ ᲤᲡᲘᲮᲝᲚᲝᲒᲘᲐᲖᲔ.

ამ მიმდინარე საუკუნეში მეტი ყურადღება მიიქცია სხვა-და-სხვა ერის შედარებითის ფსიხოლოგიის შესწავლამ, რის გამოც დღეს ვრცელი ლიტერატურა არსებობს ამ საგნის გამო. ამ ლიტერატურის გაცნობით ადამიანს ბევრი საინტერესო საკითხი ებადება. მე მინდა მკითხველს ვესაუბრო დღეს მხოლოდ იმის გამო, რომ ხშირად რომელიმე რწმენა, რომელიმე ჩვეულება სხვა-და-სხვა ერში ათად დამოუკიდებლად იბადება, რადგან ამ ერთა შორის ხშირად არავითარი დამოკიდებულება, არც გეოგრაფიული, არც პოლიტიკური და ვაჭრული, არც ნათესაობრივი კავშირი არა ყოფილა. ამის მიზეზი ის არის, რომ ადამიანის ფიზიკური და სულიერი განწყობილება თითქმის ერთნაირია, რის გამოც თვით ყოველგვარი მისი მოქმედებაც შესაფერისია, თუ რამე გარჩევა, ეს გარჩევა მხოლოდ რაოდენობითია და არა ვითარებითი. ხშირად რომელიმე სულიერს თვისებას ერისას რომელიმე მოდგმისაგან წარმოშობას აბრალებენ, მაგრამ განა თვით მოდგმა (რასა) რთული ნაწარმოები არ არის ბუნებისა, ბუნების რთულის ზედმოქმედებისა, მაგალითად, ჰავის, საკმლისა, ნიადაგისა და ტანსაცმელის და სხვა გავლენისა? ეს პირობანი-კი შესაძლოა ზოგან ერთგვარი იყოს. ამისათვის სხვა და სხვა ერის ჩვეულებისა და შეხედულობის ერთფერობა, სარწმუნოების მსგავსება ერთის ერის მეორეზედ მოიმდგარ გავლენით კი არ უნდა ავხსნათ მხოლოდ, არამედ ფიზიკურ აგებულებისა და სულიერ განწყობილების მსგავსებით. საზოგადოდ კი ერთს გვარს ვითარებაში ყოფნითაც უნდა იიხსნებოდეს ეს ერთფერობა და ერთგვარობა.

ავიღოთ თუნდა წყლის დიდი მნიშვნელობა სარწმუნოებისა და ფილოსოფიაში. დიდი ფიქრი და გოგნება არ იყო საჭირო, რომ ხალხს ეცნო წყალი ცხოვრებისათვის აუცილებელ საგნად. ძველ ბერძენთა ფილოსოფია წყალს ცხოვრების აუცილებელ ნაწილადა სთვლის. წყალი, ზოგიერთ ფილოსოფოსის აზრით, ერთ ოთხ ნაწილთაგანია, რისგანაც ქვეყნიერება არის შემდგარი. ქრისტიანურმა სარწმუნოებამ წყალი აკურთხა, როგორც სიმოვლო სიწმინდისა.

მაჰმადის სარწმუნოებაშიაც წყალი სიწმინდის მომასწავებელია; აგრეთვე ებრაელების სარწმუნოებაშიაც წყალს ჯრა თუ გამწმედელი, არამედ განმკურნებელი ძალა ჰქონდა. თვით ადამიანის აგებულობისა და ცხოვრებისათვის წყლის აუცილებლობა ატანს ძალას მთელს კაცობრიობას ამიერიდგან აეკრძალოთ ნავთის ყიდვა ქალაქში იმ ნავთით მოვაჭრეებს, რომელთაც ნავთის სატარებელი ჭურჭლები სათანადო დაწესებულებისაგან დაბეჭდილი არ ექმნებათ.

*** როგორც „ახ. მიმ.“-ს პეტერბურგიდგან დეპეშით ატყობინებენ, „ფინანსთა მინისტრის ამხანაგს ვ. ი. კოვალევსკის ნება დაურთავს ტფილისის საკომერციო სასწავლებლის საკომერციო სასწავლებლის სამზრუნველო საბჭოსთვის, რომ ამ სასწავლებელთან დაეარსოს საღამოს საბუგალტერო კურსები. სწავლის ფასი 20 მან. იქნება თითოსაგან შინ. კურსების განმგებლობა მიუნდეთ საკომერციო სასწავლებლის დირექტორის მ. ო. ფიშერისათვის.

*** კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მთავრობის შუამდგომლობის თანახმად, კავკასიის მთავარ-მართებელს ნება დაურთავს უმაღლეს სასწავლებლებში კავკასიის სტიპენდიანტთა შესანახად გადადებული ფულიდგან მიმდინარე წლის დამლევამდე დარჩენილი ფული ამავე სტიპენდიანტებს თანასწორად გაუყონ.

*** კავკასიის საიმპერატორო სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს შარშან ფელიქს ლოიეს (საფრანგეთია) აბრეშუმის სათესლეგდგან რამდენიმე კოლოფი ცელულიალური თესლი გამოუწერია. ეს თესლი საბრეშუმო სადგურზედ გამოუკვლევიათ და კარგი თვისების აღმოჩენილა. ამ ჟამად ფელიქს ლოიეს სამეურნეო საზოგადოებისათვის კიდევ 200 კოლოფი თესლი გამოუგზავნია, მისხალი 3 მან. 60 კაპიკად.

*** ქალაქ ბათუმს უთხოვნია ქუთაისის გუბერნატორისათვის 450 ათასი მანეთის სესხის აღების ნება რათა ქალაქში წყლის მილის გასაყვანად.

*** ქალაქის სახელოსნო სასწავლებლის დირექტორს შუამდგომლობა აღუძრავს იმის შესახებ, რომ ნება დაერთოს ამ სასწავლებლის მოსამსახურეთა შესანახად გადადებულ თანხიდგან დარჩენილი ფული სასწავლებლის მასწავლებლებს დაურიგდეთ საჩუქრად.

*** ამ ჟამად ტფილისში სხდომები აქვს განსაკუთრებულს კომისიას ტფილისის გუბერნიის სასოფლო სამეურნეო თანხის ზოგიერთ მუხლების გადასასინჯავად. კომისია, რომელსაც თავმჯდომარეობს გუბერნატორი ი. ნ. სვერინი, შესდგება საგლეხო საქმეთა საგუბერნიო საკრებულოს წევრებისა, საგუბერნიო სამმართველოს სოფლენაკებისა, გორისა, ტფილისისა, ბორჩალოს და ახალციხის მაზრების უფროსებისა და ახალციხის მოქრიგებელ შუამავლის ბ-ნის ალ. ყიფშიძისაგან. („ᲪᲜ. ᲤᲣᲠ.“).

*** ამ დღეებში ადგილობრივ სასწავლებლთა ინსპექტორებსა და მეურნალებს კრება ჰქონიათ კავკასიის ოლქის გამგის რ. კ. შენგერის თავმჯდომარეობით. კრებას დასწრავი ჰქონია იმის შესახებ, თუ რა ზომები უნდა ახმარნენ, რომ სადღესასწაულოდ დათხოვნილ მოსწავლეებს გადამდები სენი არ მოჰყვეთ სასწავლებლებში. კრებას დაუდგენია, საჭიროა შედგენილ იქმნას ს

დეკემბერს უმცროს კლასებისა და 31 დეკემბერს უფროს კლასების მოსწავლე ქალებისთვის; ხოლო 4 ივნისს მოსწავლე ქალების მიერ გამართულ იქნება წარმოდგენა ფრანგულს ენაზედ.

*** უმაღლესის ბრძანებით, სამოწამ-მოქმედო სასწავლებლებს, ხერსონის საერობო სამეუნიფო სასწავლებელსა და მოსკოვის სამოწამ-მოქმედო სკოლაში მიერეულ ხარისხით კლასის წოდების ამ სწავლა დამთავრებულთა, რომელთაც საუფლის წოდო უწყების სამეფნო საწოდ-ში ტატის თანამდებობის უფლებით, მიენიჭათ სახელმწიფო სამსახურის უფლებანი.

*** სასანიტარო-სამეურნეო ინსპექტორს დაუნიშნავთ ქალაქის საბჭოს მეურნეად კეკლდანისა და შეერდოვსთვის 23 დეკემბრიდან 6 ივნისამდის სასტიკი თვალ-ყური დაიჭირეთ მაზრეში ვაჭრობაზედაო.

*** პოლიციის მე-7 ნაწილში, პარასკევს, 22 დეკემბერს, პოლიციის შეუპყრია სპარსეთის ქვეშევრდომი ჯაფარ ალაჯან-ოღლი, რომელსაც სადღაც მოეპარა დიდი ხალიჩა, სიგრძით 9 არშინი, ხოლო სიგანით სამ-არშინ-ნახევარი.

დაბალ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

ᲑᲐᲜᲜᲘ. ეს ერთ კვირაზედ მეტია, რაც სოფელს მეფეურეულ-ში საქონლის ზარი კარნია: მთაგრობის კანკარეულებით კარანტინი დაწესეს, ბაზები შეკრეს და საქონლით არავის უშვებენ, არც შემსვლელს, არც გამოსვლელს. ხელფანი შუა-ფიზნის შუალმ შეკრეულვის ზევით შეკულის ბორზედ ბდებარე ტეკეობდენ ეზადებოდა აქამდის; წრეულაც ჯერ ხომ დეთის რისხვა ამინდები იყო და ერთი დერა არავის მოატანინა; ამ ბოდოს დრას გამოადარა, ბაზები კარეს, ვთქვთ, ეგ არის დეკრეშა ბვიშველ, ხუსმორად პატარა შეა-ფიზნს მოვამზადებთ-მეთქი, მაგრამ ჩვენგა სუბეულერად ანდა სანონ-დის ზარი კარნია, შეგვეკრეს ბაზები და ვსხედვართ ბეულ-ხელ დაკრეფილები.

რა ჩვენ და რა სხვა სოფლები! ჩვენ-ზედ ეარესი ადე თორტიზანა, რეანა ანალსოფელა, კვარხთანა, ზედლეფთა და თვით მეკრეულე ბალანა. მეკრეუნეველ ხელმოკლე კლეს ტოტ ტოტ შეშა კორში ჩამოჭეონდა, ჭეიდა და ხელს ამართავდა. ესა ეს ანალსრიდ მოეხსოთ. სიწეალს ოსენსა ადარ ატარეენ და არაან რთს კაკერეანში. ტეუეთალ-კი არ არის სოფეანი: კინდ მეკლმა შემეზოთ, კინდ მეფისფერმა ძალდოთ. ეს საქონელი კალკეკერეზეს თუ არა, ეგ დეფრთა იტეის და ამ ეზეკ-ბის შეკვრით მოსულა ზარალი-კი ცხადია. ვინ იტეის, საქონელიც ადარ კალკეკერეზე! ეა ეფრო ორ ნაირს ზარალში ჩავეცეოვეთ. კორშე ჯერ ხელ მამა-სისხლდ იეო შეშა და ესეა ფამის წინთი დაეწეონ ხელდა, რანკანაც მომეტებული შეშა კორში ამ მეკეულის ხეობიდგან შემოდიოდა.

აქეთკენ კარკი ამინდეანა. ასეთი თბილი ქრისტეშობისოვეს არ გეხსოვსო,—იძახან მოხეტებულები. მაგრამ ამ სიათოს თანა ხდეკენ სიოტარი სიკეკ დიდი: რაკი ძალიან არა ცივა, თავს ადარ უფრთხილდებიან, ცივდებიან ეა ზოგს ეკანდი ანრობს ეულს, ზოგს მეკლმა. ჩვენ სოფელში ეს ერთი თვეა ქეშორეშია კარეხილი. თამქმის ოჯახი არ არის, რომ ავადმყოფი არა ეოფილეოს, მაგრამ დეკოთ ხულ ორა-სამი ბავეი მოკვდა ამ სენთა.

ამ ამინდმა სხვა და-სხვა ჩარჩენს ხელი შეუწეო, რამეკლნდ სოფელ-სოფელ დაძრეან, ნახეკარ ფასად ეიდეკოდენ დორეებს, 700—800-ობით ერთად აგროროვეენ, ასუქეენ, ბაზარში არ გაუდიოთ და ამთ, რასაკვირველია, ქალაქის ბაზარშიაც დარის ზარეი ფასეებში ადის. აქვე ჩვენს ახლო ქეაკეთ 700 მეტი დორი და უფრო კარეს ფასეს ეიდან. მაგრამ ის ადარ იტეის, რომ, როგორც ამათ ქეაკეთ, ისე სხვეასაც ქეაკეს და

მთელის ერის ბორძიკი ცხოვრების ველ-ზედ, მწარე ოფლით ცხოვრება, იმედგანის ზირად გაცრუება, ცხადია, უნდა გამხდარიყო მიზეზად, რომ ბოროტისა და კეთილის შესახებ ამა თუ იმგვარი შეხედულება დამადებულიყო. ევროპის ს

ლი-კი სრულიად უმნიშვნელო ჰქონდა.

რაც შეეხება საზოგადო ინ ამბღს, იგი, როგორც ყოველთვის, შესამჩნევად ჩაყოლილიყო, რასაც ხელს უწყობდა როლების უკოდინარობა.

საკვირველია, ღმერთმანი, ჩვენის სცენის ბედ ილალი! არ იქმნა და არა, —ვერც ერთი რეჟისორი ვერ გამოადგა. განა საჭიროა რეჟისორი რომ ყოფილიყო, ისეთი არა ჩვეულებრივი ამბები მოხდებოდა, რომ მეჩვიდმეტე საუკუნის ნახევარში საფრანგეთის სეფე-ქალი გულ-მკლ ვ მოტიტკვლებული ივიდა დღისით, კარდინალთან ერთად, ტყეში ანუ ბაღში? განა რეჟისორი რომ ჰყავდეს ქართულ თეატრს, იგივე სეფე-ქალი რაღაც მანქანებით კარდინალის სასტუმროში მოულოდნელად ტანსამოსს გამოიცვლიდა, ან ისეთი უწესოება იქმნებოდა სცენაზედ, რომ კარდინალი—მეხსიერი, ხანგრძლივი ლოდინის შემდეგ, იძულებულია კარებს მიუახლოვდეს და გარეთ გასძახოს, ხმაურობა ასტეხეთო? განა რეჟისორი რომ მუყაითად ეკიდებოდეს თავისს მოვალეობას, ბ-ნი ვ. გამყრელიძე—საფრანგეთის მმართველობის უმთავრესი წევრი—ისე აბრანძილ-დაბრანძული გამოვიდოდა სცენაზედ ან კიდევ ბ-ნ მირიანაშვილს მეფის როლში გამოიყვანდა?! განა.... მაგრამ ამ „განას“ განა დასასრული აქვს?

მწუხარებით აღვნიშნავთ ყოველ საგ ამას, რადგანაც დარწმუნებული-ნ ვარო, რომ აწინდელს რეჟისორს ცოდნაც მოსდევს და შრომაც შეუძლიან, მაგრამ, როგორცა სჩანს, თავისს მოვალეობას ყურადღებას სრულიად არ აქცევს.

წარმოდგენას ხალხი საკმაოდ დაესწრო. მობენეფისს საჩუქარი და გვირგვინი მიერთვეს.

ინ—ზე.

P. S. გაზ. „ცნობის ფურცლის“ მიმომხილველი გვიკიცინებს, რომ ვითომ, ჩვენ „გაუფრთხილებლად ᲥᲛᲝᲣᲤᲘᲥᲠᲔᲑᲚᲐᲓ ᲒᲠᲝᲜᲐᲕᲗ ᲣᲐᲓᲒᲘᲠᲔᲚᲝᲗ ᲡᲐᲣᲒᲔᲓᲠᲝᲗ ჩვენი თეატრის გამგეთა მიმართ. და ვითომც ამით „ევროის“ მკითხველთ ეტყვს ვუბადავთ იმის შესახებ, რომ თეატრის გამგენი განზრახ არ იწვევენ ქ-ნ ჩხეიძისას თავის დასშია.

ვინც ჩვენ ნათქვამსა წაიკითხავს ამ საგნის შესახებ იმას, დარწმუნებული ვარო, ამ გვარი ეტვი არ დაებადება, რადგანაც ჩვენ მხოლოდ ესა ვთქვით: „გამგეობა სცდება, რომ ქ. ჩხეიძისას გზას უკაცევსო“. მე მაინია, იქ, საცა სიტყვა „სცდებაა“, ე. ი. „შეცდომა“-,,განზრახ“-ს განზრახულებას ადგილი არა აქვს. რაც შეეხება იმას, რომ ვითომ ჩვენ ვურჩევდეთ, ქ. ჩხეიძისა სამუდამოდ მოიწვიეთო, ეს თვით „ცნობის ფურცლის“ დასკვნაა. ამის შესახებ ჩვენ კრიტიკა არ დგვიძრავს და, თუ ვთქვით „გზას უკაცევნი“, ჩვენ მხოლოდ იმას ვგულისხმობდით, რომ კარგი-ეს მნებობდა—ქ-ნი ჩხეიძისა, როგორც, მაგალითად, სხვანი, საგასტროლოდ ზ'ბირად ყოფილიყო მოწვეული. ვინ არის, ამისკამა ჩვენში უთავბოლო მრეშავი—მე, თუ „ცნობის ფურცელის“ მიმომხილველი—ეს მკითხველმა განსაჯოს.

ᲥᲜ ᲣᲝᲠᲓᲠᲝᲠᲗᲘᲡ ᲓᲐ Ბ-Ნ ᲣᲝᲠᲓᲠᲝᲠᲗᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲗᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

(Life of St. Nino. By Marjory Wardrop and J. O. Wardrop. Oxford. 1900)

რამდენჯერ თქმულა ჩვენს ეკლესიაგარეშეთში, რომ სახლდგომ-ეკარგულ ქართველთან ნაკვეთად ითვლებენ და ბეგრგან წარმოდგენაც არა აქვთ ჩვენს მხარეზედ. ამ უვიდობის მიზეზნი ჩვენ თითონ ვართ. ვერ მოგაქცევინეთ უფლებანს ჩვენკენ ეკლესიანი ძალა, რომ ჩვენ თითონ უწინამძღვრობთ პატიოსან ხარ საქართველოს ეგრეპასთან დაახლოებისა. სამი ოთხი კაცია ამ ეპოქაზე უფლებაში, რომელნიც შეეძენენ ჩვენს მეგობრებთან და ძიდეს შრომა ჩვენი წარმოდგენის და აწერეთ ბაგნობისა. ამ პატარა, მაგრამ შედარად მუშაკთა წრეში, ქალბატონს მარგარიტ უორდროპს

---

[4]) Средне-Азіатскій Вѣстникъ, Сентябрь 1896 г.

[5]) „მართ დიაცსა სამნილავი არასთანა არ ეთხრობის“ (ზოთა რუსთაველი).

[6]) „ორწინება აფხაზეთში“, „მოამბე“, 1897 წ., № 5.

[7]) Докторъ Плоссъ: „Женщина въ Антропологическомъ отношеніи“.

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡ-ᲢᲠᲐᲜᲡᲕᲐᲐᲚᲘᲡ ᲝᲚᲘ.

მართალია, დორდი კიტჩენერი თუწვება, რომ ბურების კაბის ახალშენში შესვლის საშინა ამა მოჰგვეგეს რაო, მაკრამ ტყუილია: ბურები ეგვიდგან დიდს ოანგაგრძნობასა ჭმოვენენ, და ეფრიკანდერები მხარს უჭერენ. ამის გამო ადგილობრივი ბრიტანეთის მოხელენი დიდად წყენიერებულნი არიან და სანუგეშოს არას ულიან. ადგილობრივნი მოხელენი ერთოთვად ამის თუწვებიან რომ კაბის ახალშენის ჭოდანდალეული ბურების გამარჯვების ეგვიდგან ადტეტებით ეკეკებიან და მაგ. იქნებეს, მაგრამ ბურები გამარჯვების რადი ქმენენ. მთ უნდათ მხოლოდ ზეკეერთა კანაბერებულდა სიმაკრეები აიდონ, ბრძოდის ეკლზედ ადგილი ჭმონდეთ, ბზები დაუქტიონ, სურსათი და ირაფი წაარეოვან, ე. ი. მოსვენება არ მისტენონ.

— „Daily Mail“-ის კორესპონდენტი თუწვება კაპეტაუნიდგან: ერთ კვდენიან ახალშენელთანა მჭონდა დაბარკი, რომელსაც მთელი კაბა შემოვდილი აქვს და მითხრა, რომ ინგლისელების მდგომარეობა ძლიერ კეშრეგებულია. მეტეოგრებთა 90% ბურების მისვლის ელის მხოლოდ, რომ მაშინვე ირაფი აისხნ და ინგლისელთა წინააღმდეგ ბრძოდ დაეწყონო. ეორჩენ-ტერდგანაც ასეთივე ხმები ისმის;

ᲣᲝᲠᲓᲠᲝᲠᲗᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲗᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

(Life of St. Nino. By Marjory Wardrop and J. O. Wardrop. Oxford. 1900)

რამდენჯერ თქმულა ჩვენს ეკლესიაგარეშეთში, რომ ასხლდგომ-ეკარგულ ქართველთან ნაკვეთად ითვლებენ და ბეგრგან წარმოდგენაც არა აქვთ ჩვენს მხარეზედ. ამ უვიდობის მიზეზნი ჩვენ თითონ ვართ. ვერ მოგაქცევინეთ უფლებანს ჩვენკენ ეკლესიანი ძალა, რომ ჩვენ თითონ უწინამძღვრობთ პატიოსან ხარ საქართველოს ეგრეპასთან დაახლოებისა. სამი ოთხი კაცია ამ ეპოქაზე უფლებაში, რომელნიც შეეძენენ ჩვენს მეგობრებთან და ძიდეს შრომა ჩვენი წარმოდგენის და აწერეთ ბაგნობისა. ამ პატარა, მაგრამ შედარად მუშაკთა წრეში, ქალბატონს მარგარიტ უორდროპს

ახალშენის დასაგდებ ბრგანიზაციებშიაც ადგილებუნდა არანი.

კაპიტალტში მეგვალაბადეთა განსაკუთრებული რაზმი თურმე შემდგარა, რომელსაც ეზრდა აქვს რეინის გზის უდარეგოს.

ᲡᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝ ᲛᲐᲢᲘᲐᲜᲘ

ახნ. მიხეილ კონსტანტინეს ძის ჩარკვიანის საქმე.

ხუთშაბათს, 21 დეკემბერს, ტფილისის სამოსამართლო პალატის პირველ სისხლის სამართლის დეპარტამენტმა განიხილა საქმე ზუგდიდის მაზრის სოფელ ტაის მეზობლების ახნურის მიხეილ კონსტანტინეს ძის ჩარკვიანისა, რომელსაც ბრალად ის ედებოდა, რომ 1898 წლის 22 ნოემბერს ქალაქ ბათუმში ხეზის დროს ხანჯალით დასჭრა მიხეილ ალშანია კისერში და თავი ისე მძიმედ, რომ ალშანია იმ დღესვე გარდაეცვალა. ქუთაისის ოლქის სასამართლოს საქმის კარჩვეის დროს გამოურკვევია, რომ ჩარკვიანს ალშანია შემოჭკვდომია თავისს დაცვის დროს. რადგანაც ალშანია პირველად მიგრდნია ხანჯალი მოსაკლავად ჩარკვიანს, ხოლო ჩარკვიანს დრო მოუსულებია, ალშანიასთვის ხანჯალი წაერთმევია და მისეე ხანჯალი მოუკლავს, ამის გამო სასამართლოს ჩარკვიანი გაუმართლებია. ოლქის სასამართლოს ბრალდებულს სასამართლოს განაჩენი განუსინჯავია სოსნოსამართლო პალატაში, რომელმაც 21 დეკემბერს, განიხილა რა ეს საქმე, დამნაშავედ იცნო მიხეილ ჩარკვიანი, გაუქმა ოლქის სასამართლოს განაჩენი და გარდაუწყვეტა ჩარკვიანს ოთხის თვით ციხეში დასტიმრვის და ხეკვალისო მოსანიეს ხუთდაერო მთვრობის კარდაწყვეტილებით.

ახნ. ვარლამ ვარდენის ძის გოცირიძის საქმე.

აშაგე დღეს სამოსამართლო პალატამ განიხილა საქმე ქუთაისის გუბერნიის რაჭის მაზრის სოფელ ბაკის მეზობლების ვარლამ ვარდენის ძის გოცირიძისა; გოცირიძეს ბრალად ის ედებოდა, რომ ბაგი კონსტანტინე გოცირიძისს ვახშაშიდ 1897 წლის 29 სექტემბერს წაეხეხა თავისს მეზობლებს რისტომ ფაფუასს და კრამტორ ფოფასს და დასჭრა დაალი სამკვნ ხანჯალი, ხოლო ფოფასე ხელი ქუთაისის ოლქის სასამართლოს ეს საქმე განუხილავს 1899 წლის 26 მაისს, დამნაშავედ ეცნია გოცირიძე და კარდაუწყვეტა ამისთვის ზოგიერთ უფლებაუნარსტანობის ჩამორთმევა და სასრანინის კუბერნიაში კარდასახლება, ისე რომ 2 წლის განმავლობაში ნება არ ექონდეს სხვა ოგრეთ დანიშნულ ადგილდგან განაშორებისა სამოსამართლო პალატამ დამტკიცა ოლქის სასამართლოს განაჩენი.

გიორგი ეფრემის ძის ჯანუაშვილის საქმე.

1899 წლის 7 ივნვარს რაჭის მაზრის დაბა ონში წაეხეხებულან ამავე დაბის მეზობლები გიორგი ეფრემის ძე ჯანუაშვილი და სანეხი ბრალდებული. ხეხის დროს ჯანუაშვილს ბრალდებულისთვის ეფრემი ხანჯალი და იქვე მოუკლავს. ქუთაისის ოლქის სასამართლოს, განუხილავს რა წარსულ წელში ეს საქმე, დამნაშავედ ეცნია გიორგი ჯანუაშვილი და გარდაუწყვეტია ზოგიერთ უფლებაუნარსტანებისა ჩამორთმევა და ბატიმრობა გამასწორებელ რაზმში სამის წლით გაგზავნა. ჯანუაშვილს საქმე განხილა სამოსამართლო პალატაში, რომელმაც ხუთშაბათს, 21 დეკემბერს, დასტიკა ოლქის სასამართლოს განაჩენი.

—

ხუთშაბათს, 21 დეკემბერს, ტფილისის სამოსამართლო პალატამ დასტკიცა ქუთაისის ოლქის სასამართლოს განაჩენი, რომლითაც ქუთაისის მაზრის სოფელ ნოეთის ახალგაზრდების ეფიმენ მამასახლისის დაკვი მაჩატაძე კარდაუგეტილი აქვს 7 დღით სახელობილში დასტიმრვა იმის გამო, რომ მან 1896 წლის 29 ივნისს სრულიად უმიზეზოდ ეცემა სოფელ ნოეთის სოფლისაკენ მეზობლების მიხეილ ჩხეკაძისთვის.

—

ხუთშაბათს, 21 დეკემბერს, ტფილისის სამოსამართლო პალატის პირველ სისხლის სამართლის დეპარტამენტმა დასტკიცა ქუთაისის ოლქის სასამართლოს განაჩენი, რომლითაც შორაპნის მაზრის ს. სხლითის მეზობლების სპირიდონ კვიტატაძეს კარდაწყვეტილი ექონდა ზოგიერთ უფლება-უნარსტანებათა ჩამორთმევა და ერთის წლით ბატიმრთა გამასწორებელ რაზმში კბ ზავნა. კვიტატაძეს ბრალად ის ედებოდა, რომ მან 1898 წელს, 23 ოქტომბერს, დაბა ვეკრიდში, ვიქტორ გიგანაძესთან ჩხუბის დროს, ეს უკანასკნელი რეკოლვერით დასჭრა რამდენსამე ადგილს. გიგანაძე სიკვდილს კაკარჩენდა, რადგანაც მსუბუქად ეოფილა დაჭრილი.

ᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲬᲘᲜᲓᲒᲐᲜ

ამოკრეფილი ამბები

რასა კითხულობენ ნენენენი მეუბეი? ამ სათაურით ერთმა ნენენემა პასტორმა გამოსცა წიგნი. ამ პასტორმა მეუბათა 37 წიგნთ-საკავი გასინჯა და ცნობები შეკრიბა. როგორც წიგნიდგანა სჩანს, ყველაზედ მეტად მეუბები ევ. ზოლას თხზულებებსა კითხულობენ; ზოლას ბებელი მოსდევს („დედაკაცი“), ზოლას მარლიტი, ბერშეტვერი, ფეინე, ლასსალი, ბლოსი (საფრანგეთის რევოლიუციის ისტორია), ფალგაგენი, ციმმერმანი, ვალტერ-სკოტი, გაკლენდერი, ჰაუპტმანი, გიოტე, ბერტა ზუტნერი, ზუდერმანი, ნანსენი და შილლერი.

* * *

ცნობილი პოლონელი მოგზაური და მონადირე გრაფი იოსებ პოტოცკი, ავტორი თხზულებათა აფრიკასა, ინდოეთსა ᲓᲐ ცეილონში მოგზაურობისა, ამ ცოტა ხანში შეაგულ აფრიკაში ამბობს წასვლას სამოგზაუროდ და სანადიროდ. პოტოცკი ქაირით გეემართება. ნილის ავყვება ფაშოდამდე და იქიდგან გამოიკვლევს თეორსა და ყვითელ ნილოსის შუა მდებარე ადგილს. კიტჩენერის მიერ დერვიშების დამარცხებამდე, ეს ადგილი ევროპიელთათვის დახშული იყო, ასე რომ პოტოცკის მოგზაურობისაგან ბევრ ახალ საინტერესო ცნობებს მოელოდებენ ამ ადგილის შესახებ.

* * *

ობერამმერგაუში, როგორც მკითხველებმა უკვე უწყიან, ამ ზაფხულს სასულიერო მისტერიები გაპართეს. გაშე კომბეტტეს, რომლის თამეკდომარეკ ადგილობრივი მღვდელია, უკვე გამოსცა ცნობები შემოსაელის შესახებ. როგორც ამ ცნობებისგან სჩანს მისტერიებიდგან სულ შემოსავალი ეოფილა 1,620,000 მარკა. ხარჯი მოსულიან 810,000 მარკა, ასე რომ წმინდა მოგება 810,000 მარკას უდრის. ამ ფულს სოფლის განკარგებასა და მოწყობას მოანდომებენ. მაგრამ ობერამმერგაუს მეცხოვრებთ მისტერიებმა მარტო ეს მოგება არ მისცეს: მისტერიების გამართვას მხოლოდ 320,650 მარკა მოუნდა, დანარჩენი—489,350 მარკა სოფლის იმ მეცხოვრებთ დაურიგეს ჯილდოდ, რომელთაც მისტერიების წარმოდგენაში მონაწილეობა მიიღეს. სულ 728 „არტისტი“ იღებდა მონაწილეობას. ეს არტისტები თერთმეტ ჯგუფად არიან გაყოფილი. იმ არტისტმა, რომელიც ქრისტეს როლს ასრულებდა, მთავარმა დირეკტორმა, რეჟისორმა, ორმა კაპელმეისტერმა, ორკესტრმა, ხორმეისტერმა, პირველმა ტენორმა და კაიაფის როლის აღმასრულებელმა მიიღეს თვითოთ 1500 მარკა. შემდეგ, თორმეტმა კაცმა, მათ შორის პირველმა სოპრანომ და პირველმა კონტრალტმა, თვითოთ 1130 მარკა მიიღეს. დანარჩენთაგან ზოგმა 150 მარკა მიიღო, ზოგმა—100 და ზოგმა—50 მარკა. 50 მარკა მიიღო, მაგალითად, თვითვეულმა იმ ბავშვმა, რომელთაც წარმოდგენაში მონაწილეობა მიიღეს. მეცხოვრებთ იმითაც მოიეეს, რომ გაჰყიდეს მრავალი ფოტოგრაფიული სურათები, ღია საფოსტო წერილები და სხვა ნივთები, მეცხოვრებთა მიერვე დამზადებული. თუ სურსათის გაყიდვასა და სახლის გაქირავებასაც ვიანგარიშებთ, ადვილად მივხვდებით, რა დიდალი ფული უნდა მოეგოთ პატარა დაბის მცხოვრებთ.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲐ

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

22 დეკემბერი

პეკინი. ელჩებს კრება ჰქონდათ, რომლის დროსაც ეუწყათ, რომ ლიხუნგჩანგი და ცინი მზად არიან სამშვიდობო ხელშეკრულებას ხელი მოაწერონ რაწამს ეს ხელშეკრულება მზად იქნებაო. ლიხუნგჩანგს სურს, ელჩებთან მოლაპარაკებას ბოლომდის დაესწროს. მკურნალების აზრითა, ლიხუნჩანგი შეიძლება გადაეყვანონ იქმნას ესპანიის საელჩოში, სადაც მოლაპარაკება მოხდება.

პრეტორია. დაარსებულ იქმნა სამშვიდობო კომიტეტი, რომელიც შესდგება ოთხის ფოლკსრაადის წევრად ნამყოფისა და გენერალ კრონიეს ძმისაგან. კომიტეტმა უნდა დაიცნოს იმ ბურებს, რომელნიც ომში მონაწილეობას იღებდნენ, საქმის ნამდვილი მდგომარეობა და კიტჩენერის განზრახვა—დამორჩილებულ ბურების ოჯახები მოათავსოს ბანაკებში, რომელნიც განსაკუთრებულ ოლქებში იქმნებიან სამხედრო დარაჯთა მცველობის ქვეშ. კიტჩენერმა თვითონ აუწყა კომიტეტს თავისი განზრახვა. დამმორჩილები კომიტეტი ყველა ოლქებში იქმნება დაარსებული.

23 დეკემბერი

პეტერბურგი. ფინანსთა მინისტრი მოგვიდა პეტერბურგს.

მინისტრებმა შინაგან საქმეთა, საერო განათლებისამ, იუსტიციისა და უწმიდესის სინოდის ობერ-პროკურორმა თათბირის დროს დაადგინეს სრულიად მოსპონ გაზეთ „Сѣверный Курьеръ“-ის გამოცემა.

შანხაი. ხმა დადის, რომ ფრანგებს განზრახავა აქვთ ერთი რაზმი ჯარისა გაგზავნონ ტონკინიდგან იმ შემოხვევისათვის, თუ სამფო კარმა მოიისურვა შენტუში წასვლაო.

ლონდონი. ალფრედ მილნერი დანიშნულ იქმნა ტრანსვაალისა და ორანჟეს რესპუბლიკის გუბერნატორად, ისეკი, რომ ამასთანავე სამხრეთ-აფრიკის ობერ-კომისსარის თანამდებობაც შერჩეს; გუტჩინსონი, რომელიც აქამდე ნატალის გუბერნატორად იყო, კაპის ხალმენის გუბერნატორად დაინიშნა; ბეჩუანის აწიდელი გუბერნატორი დანიშნულ იქმნა ორანჟეს რესპუბლიკის გუბერნატორის თანამდებობის აღმასრულებლად.

ვენა. გუშინდელმა საიმპერიო სეიმის არჩევანმა, რიცხვით 47, შესაბმნევად შემაკრა სოციალ-დემოკრატთა რიცხვი, განსაკუთრებით ჩეხიაში, სადაც ნაწილი ამათ ადგილებისა ნემეც რადიკალებმა ჩაიგდეს ხელთ და ნაწილი ჩეხიის საერო მუშათა დასმა. ვენაში საკმაოდ შემცირდა არჩევნების დროს ანტისემიტთა და კლერიკალთა რიცხვი.

კონსტანტინოპოლი. კოსსოს ვილაიეტში სისხლის-მღვრელი შეტაკება მოუხდათ ერთმანეთი შორის ბოლგარებსა და ოსმალ-ალნდარმებს; ოსმალთა შორის რამდენნიმე კაცია მოკლული. შეტაკების ადგილზედ ჯარი გაიგზავნა. უწესოების ამტეხად ითვლებიან მაჰმადიანთა კომიტეტის წევრნი, რომელთაც განზრახვა აქვთ თურმე ხელი შეუშალონ სერვის მიტროპოლიტის ფირმილიანის მოსალოდნელს დამტკიცებას.

ᲤᲔᲠᲘᲚᲘ ᲠᲘᲯᲐᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

გთხოვთ ნება მიბოძოთ თქვენის გაზეთის საშუალებით პატივცემულ გაზეთის „Новое Обозрѣніе“-ს რედაქციას, რომელიც ჩემდამა რწმენებელს ხელთუბნის სკოლას ეს ოთხი წელიწადი უსასყიდლოდ უგზავნის თავისს გაზეთს, მადლობა მოვახსენო. იმედია, საკვლაოდაც არ მოგვისპობს გზეთს.

მასწავლებელი თედო რაზიკაშვილი.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

„წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში იყიდება შემდეგი საკმაწვილო წიგნები:

	კაპ.
საყმაწვილო მოთხრობანი, ეკ. გაბაშვილისა	30
იავნანამ რა ჰქმნა, ცხრა სურათით, ი. გოგებაშვილისა	5
თავდადებულნი ქართველნი, სურათებით, მისივე	10
მოსავლის მცველნი, სურათებით	20
ერეკლე მეფე და ინგილო ქალი	5
საარაკო თავგადასავალი ტახტის მემკვიდრისა	10
სხვი წარსულისა	5
ანდერსენის ზღაპრები, I და II წიგნი	10
პატარა ლორდის თავგადასავალი	30
ხტუნია ციყვუნია	20
ზანგი და თეორი	15
კაპიტანი ბოპპა	5
ხუმარა სპილოები	10
კეთილი ძაღლი	10
გედები	10
ყვავილთა შორის	45
ამბავი ცხოველთა სემეფოსი	50
მარიამი, ანუ ყვავილების კალათი	10
მამის ერთგული	15
მტრედი	10
სვიის გვირგვინი	15
ოქროს მოყვარულები	15
ნილო და პატარაში	10
ვეფხის-ტყაოსანი, ნაამბობი ყრმა-თათვის	25
საყმაწვილო საჩუქარი	20
ამოდის ნათდება	15
ხუთი ამბავი	15
რუხი მგელი	15

ᲛᲝᲛᲐᲒᲐᲚ ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ

ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ ᲙᲐᲚᲔᲗᲘᲡ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲓᲕᲘᲜᲝᲛᲔᲑᲘ,

ვედრო 2 მ. 40 კ.-დგან ვიდრე 10 მანეთამდე, ბოთლი 15 კ—დგან ვიდრე 1 მანეთამდე. სარდაფები იმყოფება: 1, შუა ბაზრის თავზე, წინამძღვაროვის შენობაში; 2, ოლგას ქუჩაზედ, გაბაევის შენობაში. მსყიდველებს შეუძლიანთ როგორც აქ, ტფილისში, აგრეთვე სხვა-და-სხვა ქალაქებიდგანაც მოითხოვონ ფულით, აგრეთვე „ნალოყენენ ბლატეეთით“.

(2—73—1) ᲮᲐ Ი. ᲥᲣᲠᲓᲔᲚᲘᲫᲔ ᲓᲐ ᲨᲠ.

ᲡᲐᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲝ, ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲓᲐ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ ᲜᲐᲡᲐᲢᲔᲒᲘᲐᲜᲘ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

„ᲙᲕᲐᲚᲘ“

(წელიწადი მეცხრე)

გამოვა 1901 წელსაც ეთვალ კვირა დღეს, ᲒᲐᲨᲐᲠᲗᲝᲗᲕᲔᲑᲣᲚᲘ ᲤᲝᲠᲛᲐᲢᲘᲗ ᲠᲗᲝᲓᲒᲐᲜ ᲡᲐᲛᲘ ᲗᲐᲑᲘᲗᲐᲜ.

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡᲐᲒᲐᲜ: რადგანაც ახალ წლიდგან „კვალის“ გამოცემის საქმე ახალ პირობებში დგება, ამისთვის შესაძლებელი ხდება გაზეთის სიგრძეთ გაფართოვება, ახალი შუამავი გაეფოფდეს ბების შემოდება და მით მკათხველისთვის მეტი საკითხავი მასალის მიწოდება.

წლის განმავლობაში „კვალში“ დაბეჭდება მეცხრამეტე საუკუნის ეკვალ შესანიშნავ მოდგაწეთა სურათები (ევროპის, რუსეთის და ჩვენი) მათი ბიოგრაფიებით.

გაზეთი წლიურათ ღირს თფილისში 7 მანეთად, თფილისს გარეთ 8 მან., ნახევარი წლით თფილისში 3 მ. 50 კ., თფილისს გარეთ 4 მან., ხოლო სამი თვით 2 მან., თითო ნომერი სამ შაურათ.

ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲘᲬᲠᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲣᲫᲚᲘᲗ ᲬᲚᲘᲡ ᲨᲣᲦᲐ ᲜᲐᲬᲘᲚᲐᲓ-ᲜᲐᲬᲘᲚᲐᲓᲘᲗ ᲨᲔᲛᲝᲛᲐᲢᲐᲜᲘᲡ.

ᲬᲘᲗᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ ᲫᲘᲠᲘᲗᲐᲓ: თფილისში, წერა-კითხვის საზოგადოების კანცელარიაში: (სასახლის ქუჩა, სათავეად ახბაურო ქარვასლა), ოკინის გზის სადგურზე—პირველი კლასის ბუფეტში ეს ტ. ჩხარტიშვილთან და თვით „კვალის“ რედაქციაში, საპირიროის ქუჩა, № 15, ალექსანდრეს ბაღის გვერდით.

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲗ: მიტროფანე ლაღიძესთან და ვ. ბეკანეიშვილის წიგნის მაღაზიაში; ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲗ Კ. თავართქილაძის წიგნის მაღაზიაში და სახალხო უფასო სამკითხველოში; ᲝᲖᲣᲠᲒᲔᲗᲘᲗ ᲐᲮᲐᲚ-ᲡᲝᲤᲚᲘᲗ Კ. თავართქილაძის წიგნის მაღაზიაში; ᲒᲘᲝᲗᲣᲠᲘᲗ ᲙᲐᲠᲐᲞᲔ მოდგებაძესთან და ყვირილაში ივანე არდიშვილთან.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ. Редакція „КВАЛИ“